

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! basisschool De Letterboom Vilvoorde te VILVOORDE

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	315
Instelling	GO! basisschool De Letterboom Vilvoorde
Directeur	Ludo AMERYCKX
Adres	Van Helmontstraat 6 - 1800 VILVOORDE
telefoon	02-251.58.17
fax	02-252.35.95
e-mail	bsvh.dir@sgr10.be
website	www.letterboom.be
Bestuur van de instelling	GO! scholengroep Midden-Brabant
Adres	Waversesteenweg 41 - 3090 OVERIJSE
Scholengemeenschap	Midden-Brabant
Adres	Waversesteenweg 41 - 3090 OVERIJSE
CLB	GO! CLB Vilvoorde
Adres	Riddersstraat 7 - 1800 VILVOORDE
Dagen van het doorlichtingsbezoek	26-11-2012, 27-11-2012, 29-11-2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	29-11-2012
Datum bespreking verslag met de instelling	14-12-2012
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Lieve Leconte
Teamleden	Katty Houssiau
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie	9
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	13
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	16
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	18
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	19
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Evaluatie.....	20
4.1.1 Evaluatiepraktijk	20
4.1.2 Rapporteringspraktijk	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	25
6.1 Wat doet de school goed?.....	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	26
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	27
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	27
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	27

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De basisschool van het GO! 'De Letterboom' ligt in Vilvoorde nabij het station en in de buurt van belangrijke invalswegen. Hierdoor rekruteert de school ook leerlingen vanuit een bredere omgeving. Deze basisschool deelt de campus met een secundaire school. Vanuit haar pedagogisch project stelt de school haalbare doelstellingen voorop die aansluiten bij de noden en de behoeften van haar leerlingenpopulatie. Ze slaagt in haar opzet om een warm, creatief school- en leerklimaat te creëren en laat kinderen groeien in taalvaardigheid door uitdrukkelijk te geloven in positieve bevestiging en effectieve succeservaring.

Om na te gaan of de school voldoet aan de onderwijsdoelstellingen, onderzocht de inspectie de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie, zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling. Om een uitspraak te doen over de kwaliteitsbewaking door de school, richtte het onderzoek zich naar de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Daarbij aansluitend werd het algemeen beleid op deze school in kaart gebracht.

De school levert betekenisvolle inspanningen om bij zoveel mogelijk leerlingen de ontwikkelingsdoelen na te streven, de eindtermen te bereiken en de leerplandoelen te realiseren. De positief evoluerende resultaten en de kwaliteitsvolle processen die hiertoe bijdragen, bevestigen het rendement van de schoolwerking.

In de kleuterafdeling worden de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen van de onderzochte leergebieden kwaliteitsvol nagestreefd. De doeltreffende overlegcultuur vormt hierbij een belangrijke meerwaarde. De realisatie van het leerplan vertrekt vanuit een gelijkgerichte visie, afgestemd op de specifieke doelgroep en vanuit een duidelijke systematiek en verschillende leerinhoudelijke afspraken. Het leerplan en de schooleigen groeilijnen vormen het referentiekader voor de uitbouw en de bewaking van een doelgericht en evenwichtig onderwijsaanbod, dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau en de noden van de kleuter. Functionele planningsdocumenten en de uitvoering in de klaspraktijk illustreren de zorgvuldige aandacht voor een haalbare doelenselectie en een gevarieerd activiteitenaanbod dat gericht is op een brede harmonische vorming, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van de taalvaardigheden, de sociale vaardigheden en de vorming van een positief zelfbeeld. Door de thematische werking krijgen de algemene en de specifieke vaardigheden een geïntegreerde aanpak. De thema's sluiten nauw aan bij de leef- en belevingswereld van de kleuters en zijn duidelijk herkenbaar in het klasbeeld. De leerkrachten houden bij de keuze van hun thema's sterk rekening met de diversiteit en de inbreng van de kleuters. De activiteiten bieden voluit mogelijkheden tot beleven, handelen en verwoorden binnen een veilige en kindvriendelijke omgeving. Ook het klasbeeld en het aanbod in de speelleerhoeken getuigen van een ontwikkelingsstimulerende omgeving. De kleuters kunnen op eigen tempo verschillende vaardigheden inoefenen en verwerken. Ze worden gestimuleerd om initiatief te nemen, om hun zelfsturing te activeren en om te groeien naar zelfstandigheid. De doordachte klasinterne differentiatie en de doelgerichte zorginterventies steunen op meerdere observaties en evaluaties en op doelmatig overleg. De zorgwerking gebeurt in nauwe samenwerking met het zorgteam en verhoogt in belangrijke mate de ontwikkelingskansen van de kleuters.

Opmerkelijk is de intentionele aandacht om de taalontwikkeling van de kleuters en in het bijzonder van taalzwakke of anderstalige kleuters te activeren en te ondersteunen. Taal komt de hele dag doorheen alle activiteiten aan bod. Door de bewuste kleuterdialog in de verschillende activiteiten krijgt een geïntegreerde taalverwerving optimale kansen. Taalstimulerende bronnenboeken en een ruim aanbod aan visueel en ondersteunend ontwikkelingsmateriaal verrijken het talige aanbod.

Vanuit de schoolvisie dat kinderen voldoende kansen moeten krijgen om dingen te ontdekken, te onderzoeken en te ervaren, trekken de leerkrachten met hun kleuters op 'ontdekkingstocht'. De kleuters krijgen voluit mogelijkheden om met al hun zintuigen hun leefwereld te ontdekken, hun kennis over die wereld te verruimen en hierbij de nodige vaardigheden en attitudes te ontwikkelen.

De lagere afdeling realiseert in voldoende mate de leerplandoelen rond kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn om de eindtermen voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie te bereiken. De realisatie van het leerplan Nederlands vertrekt vanuit een gelijkgerichte visie, een duidelijke systematiek

en leerinhoudelijke afspraken. Om het leerplan te vertalen naar de klaspraktijk, gebruiken de leerkrachten onderwijsleerpakketten die ze consequent toepassen. Deze werkwijze bevordert de graduele opbouw in het taalaanbod. Ook de schooleigen leerlijnen versterken de gradatie en de continuïteit in het onderwijsaanbod. De school gebruikt bewust een onderwijsleerpakket dat aansluit bij de visie op taalvaardigheidsonderwijs, waarbij mondelinge taalvaardigheid een eerste essentiële voorwaarde vormt om verdere taalontwikkeling aan te vatten. De leerlingen krijgen doorheen verschillende activiteiten ruime mogelijkheden om hun spreek-, luister- en leesvaardigheid in te oefenen en te versterken. Uit de planning en de uitvoering in de klaspraktijk blijkt evenwel dat de principes van taalvaardigheidsonderwijs, met in het bijzonder functioneel taalgebruik in schriftelijke communicatie, niet volledig geïmplementeerd zijn. De vorderingen van de leerlingen worden systematisch opgevolgd met meerdere evaluatie-instrumenten die in relatie staan met de vooropgestelde doelen. Enige discrepantie tussen de evaluatie van de schriftelijke tegenover de communicatieve vaardigheden vraagt om alertheid. De evaluatiegegevens leiden tot een aangepaste differentiatie of remediëring. Opmerkelijk zijn de doordachte trajecten op maat van de leerling. De leerkrachten krijgen professionele ondersteuning van het zorgteam om de leerlingen te begeleiden in hun leer- en ontwikkelingsproces.

Ook voor het leergebied wereldoriëntatie vormt het leerplan het referentiekader om het onderwijsaanbod te plannen, inhoudelijk vorm te geven en geleidelijk te bewaken. Vanuit deskundigheidsbevordering is het leerdomein natuur een belangrijke hefboom voor de verdere realisatie van de onderwijskwaliteit binnen dit leergebied. Het team kiest bewust voor een eigen invulling van de leerinhouden vanuit een thematische benadering waarbij actief, interactief en constructief leren centraal staat. De thema's sluiten nauw aan bij de belevingswereld van de leerlingen en bieden ook ruime mogelijkheden om hun leefwereld te verruimen. Binnen een krachtige leeromgeving kunnen de leerlingen samen op ontdekking gaan, onderzoeken, experimenteren, informatie opzoeken en verwerken om zo hun basiscompetenties, vaardigheden, attitudes en interesses te ontwikkelen. De onderwijsleersituaties richten zich ook sterk op de ontwikkeling van de basiscompetenties 'sociale vaardigheden' en 'leren leren'. Binnen een positief en stimulerend klimaat leren de leerlingen samenwerken, zelfstandig werken, informatie opzoeken en verwerken en problemen oplossen. De evaluatie- en rapporteringspraktijk daartegenover sluit niet volledig aan bij de richtlijnen in het leerplan. Het accent ligt vooral op meting van kennis en minder op de ontwikkelde vaardigheden en attitudes.

Het onderzoek naar de evaluatie- en rapporteringspraktijk geeft aan dat de school een systematiek heeft om haar onderwijskwaliteit te onderzoeken en te bewaken. De school volgt de ontwikkeling van de leerling systematisch op met meerdere interne en externe evaluaties. Ze analyseert zorgvuldig deze resultaatgegevens om haar leerlingen een ondersteuning op maat aan te bieden en om haar onderwijspraktijk bij te sturen. De school is zich bewust van de groeimogelijkheden om de evaluatie- en rapporteringspraktijk ontwikkelings- en talentgericht te vervolledigen. Ze legt daarom binnen haar professionaliseringstraject duidelijke accenten op de kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk. Elke communicatie bij de verschillende momenten van het evaluatieproces is een vorm van rapporteren en gaat gepaard met veelvuldige communicatie tussen de leerling zelf, de ouders en het leerkrachtenteam. De school vindt openheid een noodzakelijke waarde om een doeltreffende communicatie met ouders op gang te brengen en in stand te houden. Onder meer op grond van authenticiteit, vertrouwen en bereidheid tot actief luisteren, streeft de school openheid na. Verschillende netwerken en medewerkers ondersteunen deze werking elk vanuit hun eigen deskundigheid. De schriftelijke rapportering over wat de leerling doet met de leerinhouden en de kansen tot het verwerven van vaardigheden wordt nog te beperkt met cijfers.

De vernieuwingsbereidheid, de reflecterende houding, het grote engagement en verantwoordelijkheidsgevoel van alle teamleden kenmerken het algemeen beleid. Deze kwaliteitsaspecten zijn sterke troeven om de onderwijsdoelstellingen en de schooleigen doelen te realiseren en om de onderwijskwaliteit blijvend te optimaliseren. De manier waarop de schoolleiding het team in een sfeer van vertrouwen actief betreft en motiveert om een gezamenlijk gedragen visie te ontwikkelen en hiernaar te handelen, verhoogt de betrokkenheid van alle participanten om 'samen school te maken.'

De inspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies. De school verdient alle aanmoediging om op de ingeslagen weg verder te gaan.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor alle domeinen van het leergebied Nederlands intentioneel en geïntegreerd na. Taal komt de hele dag doorheen alle activiteiten aan bod. Het onderwijsaanbod is doelgericht, evenwichtig en gradueel uitgewerkt en sterk afgestemd op de noden van de doelgroep. De veilige, stimulerende leeromgeving zorgt ervoor dat iedere kleuter op zijn niveau de nodige taalvaardigheden kan ontwikkelen en verder inoefenen. Het team zet sterk in op interactie, dialoog en verwoording om de spreekdurf en spreekvaardigheid van de kleuters te vergroten. De talige ontwikkeling van de kleuters wordt systematisch opgevolgd en resulteert in 'vraag gestuurde' zorginterventies.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie doelbewust en geïntegreerd na. Dit blijkt vooral uit de doordachte themaplanning en de uitvoering in de klaspraktijk. Het onderwijsaanbod is doelgericht en gradueel uitgewerkt. Kleuters komen tot ontwikkeling vanuit een globale aanpak van de werkelijkheid met bijzondere aandacht voor beleving en verwondering. De thema's sluiten nauw aan bij de belangstelling en de ervaringswereld van het kind. De kleuters krijgen ruime mogelijkheden om op een betrokken en speelse wijze wereldoriënterende vaardigheden te verwerven door te exploreren, te experimenteren en te handelen. Bij alle activiteiten staat taalverwerving centraal.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Zowel voor het leergebied Nederlands als voor het leergebied wereldoriëntatie vormt het leerplan het referentiekader voor de uitbouw van een evenwichtig onderwijsaanbod dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau van de kleuter. De tien bouwstenen die het leerplan voorschrijft en de vier basiskenmerken van het schooleigen pedagogisch project zijn sterk richtinggevend om het aanbod en de aanpak af te stemmen op de specifieke leerlingenpopulatie.

Functionele planningsdocumenten illustreren de zorgvuldige aandacht voor een doordachte en haalbare doelenselectie en een activiteitenaanbod dat gericht is op een brede harmonische vorming. De verschillende domeinen van de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie komen hierbij evenwichtig aan bod. De planning van de thema's, het dagverloop, de hoekenwerking en de gezamenlijke activiteiten staan duidelijk in relatie met de leerplandoelen.

Om te zorgen voor de geleidelijke opbouw en de verticale samenhang in het aanbod en de aanpak, fungeren er meerdere afspraken. In eerste instantie is er een duidelijke gradatie in doelen en leerinhouden op basis van de ontwikkelingslijnen in het leerplan en schooleigen groeilijnen voor de domeinen luisteren, spreken en natuur. Daarbij aansluitend zorgt het team voor verticale samenhang in onder meer basis- en streefwoordenschat, begrippen, kalenders, pictogrammen, stappenplannen, interactieve werkvormen en methodieken. Ook de vele overlegmomenten en het jaarlijkse overgangsgesprek over de

leerinhouden en de vorderingen van de kleuters zorgen voor een goede aansluiting bij de aanwezige voorkennis.

Enkele leerinhoudelijke afspraken, integratieactiviteiten en herkenningpunten in het klasbeeld zorgen voor een vlotte overgang naar het eerste leerjaar en voor een veilig psychosociaal klasklimaat.

Door de thematische werking komen de verschillende domeinen en leergebieden in een natuurlijke samenhang aan bod. De thema's zijn zorgvuldig uitgekozen om specifieke en algemene vaardigheden bij de kleuters te ontwikkelen. Binnen de dagplanning bouwen de leerkrachten structurerende momenten, speelleersituaties en weerkerende activiteiten in om verschillende vaardigheden in te oefenen en op eigen tempo te verwerken. Hierbij wordt sterk rekening gehouden met de diversiteit (taal, cultuur, sociale achtergrond) van de kleuters. Bijzondere aandacht gaat naar de ontwikkeling van sociale vaardigheden, de communicatie en de zelfsturing en naar de vorming van een positief zelfbeeld. Doorheen de verschillende activiteiten creëren de leerkrachten situaties waarbij kleuters hun gevoelens herkenbaar en bespreekbaar kunnen maken, elkaar kunnen helpen en leren samenwerken.

De bouwstenen in het leerplan, evenals de basiskenmerken van het schooleigen pedagogisch project resulteren in een stimulerende leeromgeving. De thema's sluiten nauw aan bij de jaarkring en bij de leef- en belevingswereld van de kleuters en bieden ruime mogelijkheden tot actief beleven en handelen. Taalverwerving staat hierbij centraal.

Vanuit haar talenbeleid en beleid rond gelijke onderwijskansen (GOK) legt de school specifieke accenten op spreken en luisteren om de vaardigheden van de kleuters te versterken. Werkvormen en methodieken waaronder onthaalmomenten, kringgesprekken, hoekenwerk, de verteltafel, praatplaten, verteldozen, wenskasten, poppenspel, verkleedkoffers, de vertelmobiel, ... worden doelbewust aangewend om taal te verwerven en met elkaar in dialoog te gaan. De aandacht voor de ontwikkeling van de lees- en schrijfvoorwaarden valt hierbij in positieve zin op.

Ook binnen haar visie op wereldoriëntatie 'leerlingen op ontdekkingsstocht' houdt de school sterk rekening met de noden van de doelgroep door de nieuwsgierigheid, de beleving en de verwondering te stimuleren. De kleuters krijgen voluit kansen om met al hun zintuigen waar te nemen, te exploreren en te experimenteren. Het hoekenaanbod, de thematafel, de bespreking van de verschillende kalenders, de speelleeractiviteiten en de dagelijkse rituelen bieden tal van mogelijkheden om hun leefwereld te ontdekken, hun kennis over die wereld te verruimen en hierbij de nodige vaardigheden en attitudes te ontwikkelen. Om de kleuters extra te prikkelen rond natuur, maken de leerkrachten gebruik van ontdekdozen en de mogelijkheden die de onmiddellijke en nabije omgeving aanbiedt. Ook de ontwikkeling van de fietsvaardigheden krijgt doelbewuste aandacht.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De kleuterafdeling wendt de onderwijstijd efficiënt aan. De dagplanning duidt op een goed evenwicht tussen de gezamenlijke, weerkerende en keuzeactiviteiten. De leerkrachten spelen op een soepele manier in op de behoeften en interesses van de kleuters. De aandacht en tijd die gaat naar gewoontevorming wordt verantwoord vanuit de visie dat heel wat kleuters hier nood aan hebben.

De meeste klassen zijn functioneel ingericht. De beschikbare ruimte wordt ingedeeld in uitnodigende speelleerhoeken. De hoeken zijn duidelijk afgebakend met lage open kasten en met bijhorend materiaal. De leerkrachten verrijken hun hoeken naargelang het thema. De inrichting van een hoek waar expliciete aandacht gaat naar de stimulering van de luistervaardigheid, ontbreekt evenwel.

Binnen een positief leer- en leefklimaat krijgen de kleuters veelvuldig kansen om actief deel te nemen, zelf initiatief te nemen en hun eigen competenties aan te spreken waardoor de zelfsturing en de groei naar zelfstandigheid gestimuleerd worden. Het gebruik van stappenplannen bij meerdere activiteiten verhoogt het zelfgestuurd leren. Kansen om kleuters voor problemen te plaatsen en hen daarbij verschillende meningen en oplossingen naar voren te laten brengen, worden niet uit de weg gegaan.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De kleuterafdeling beschikt over een ruim aanbod aan ontwikkelingsmateriaal om de leerplandoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie kwaliteitsvol na te streven en om de kleuters ervaringskansen te bieden. De leerkrachten gebruiken taalstimulerende bronnen, educatief speelleermateriaal en ondersteunend visueel materiaal dat afgestemd is op het ontwikkelingsniveau van de kleuter en op de noden van de doelgroep. Ze ontwikkelen zelf veel materiaal om het leer- en onderwijsproces te ondersteunen. Ook de ICT-mogelijkheden voldoen. De computers zijn doorgaans geïntegreerd in het hoekenwerk.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem

De leerkrachten hanteren permanente observaties, screenings en genormeerde testen om het leer- en ontwikkelingsproces van de kleuters op te volgen, te beoordelen en terug te koppelen naar het kind en naar het eigen handelen. Bijzondere aandacht gaat naar de opvolging van de talige ontwikkeling via genormeerde taaltesten. Om te beoordelen of de schoolse taalvaardigheid van de kleuter voldoende beheerst is om met succes het eerste leerjaar te starten en om de nodige ondersteuning te kunnen aanbieden, gebruikt de school een screeninginstrument bij aanvang van het eerste leerjaar.

Ontwikkelingsaspecten die verband houden met wereldoriëntatie zitten doorgaans vevat in andere ontwikkelingsdomeinen, maar zijn moeilijk traceerbaar.

De permanente observatiegegevens getuigen van de zorgvuldige intentie om de ontwikkeling van de kleuters in kaart te brengen. Toch ontbreekt elke vorm van samenhang met de ontwikkelingslijn in het leerplan of met de criteria opgenomen in het kindvolgsysteem. Het onderbouwen van deze criteria gebeurt dan ook niet consequent genoeg. De recent ontwikkelde groeilijn voor spreken en luisteren heeft een observerende en ondersteunende functie en betekent alvast een goede aanzet om congruent met het leerplan te observeren.

Rapporteringspraktijk
Interne / externe communicatie

De kleuterafdeling levert waardevolle inspanningen om de ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en bij het klasgebeuren. Naast de formele en informele contacten worden de ouders gestimuleerd om deel te nemen aan activiteiten. Ze krijgen ook regelmatig school- en kindgerichte informatie. Het praktisch geïllustreerde draiboek is hier een mooi voorbeeld van.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De observatie- en evaluatiegegevens, de resultaten van de genormeerde testen, de gegevens over de thuis- en taalsituatie, evenals het doelmatig overleg zorgen voor de beeldvorming over het ontwikkelingsproces van de kleuters.

Deze informatie leidt tot een kwaliteitsvolle zorgwerking op kind- en op klasniveau. De ondersteuning komt tegemoet aan de specifieke noden van de doelgroep. Om optimale leer- en ontwikkelingskansen te realiseren, richten de zorginitiatieven zich voornamelijk op de taalontwikkeling en de socio-emotionele ontwikkeling van de kleuters.

De school kiest er bewust voor om de omkadering die ze krijgt op basis van de leerlingenkenmerken (SES) grotendeels aan te wenden voor klasinterne ondersteuning en collegiale coaching. De doordachte klasinterne differentiatie en de professionele hulp van het zorgteam versterken zowel de preventieve basiszorg als de verhoogde zorg.

De eerstelijnszorg gebeurt in nauwe samenwerking met de zorgleerkrachten. De ondersteuning is permanent geïntegreerd in de geleide en weerkerende activiteiten en in de hoekenwerking.

De planmatige en handelingsgerichte aanpak voor kleuters met een ontwikkelings- of leerachterstand is duidelijk aanwezig in de voorgelegde documenten en in de uitvoering. Deze verhoogde zorg verloopt doelgericht en resulteert in aangepaste remediëringstrajecten. Naargelang de zorgvraag, krijgen de kleuters in kleine niveaugroepen of individueel de gepaste begeleiding, klasintern of klasextern.

Afstemming tussen CLB en school

Om kleuters met specifieke noden te detecteren en adequaat te ondersteunen, doet de school ook een beroep op externe instanties. De nauwe samenwerking met onder meer het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB), interculturele medewerkers en sociale assistenten leiden tot een beter begrip van de kleuters en hun thuissituatie en tot een gepaste begeleiding. De ouders worden nauw betrokken bij het begeleidingstraject van hun kind.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

De teamleden van de kleuterafdeling bouwen systematisch hun kennis uit om hun doelgroep beter te kunnen ondersteunen en om hun onderwijsaanbod te optimaliseren. Diverse nascholingen, pedagogische studiedagen, interne en externe overlegmomenten staan in het teken van taalvaardigheidsonderwijs, verticale samenhang en leerplanimplementatie. De school verruimt ook haar inzicht in de specifieke problematiek (omgaan met kansarmoede). De pedagogische begeleidingsdienst van het GO! ondersteunt de school bij deze professionaliseringstrajecten.

De openheid binnen het team en de vele overlegmomenten creëren ruime mogelijkheden tot collegiale consultatie en uitwisseling van materialen.

Kwaliteitszorg

De kleuterafdeling heeft aandacht om de volledigheid en de kwaliteit van het aanbod te bewaken. De leerkrachten brengen de aangeboden leerplandoelen stelselmatig in kaart. De permanente reflectie op het eigen pedagogisch-didactisch handelen en op de voortgang van de kleuters, leidt tot bijstellingen in het aanbod en de aanpak. Ook de beschikbare outputgegevens worden aangewend om conclusies te trekken en indien nodig bij te sturen. De opvolging van afspraken noodzakelijk om de continuïteit in begeleidingsstijl te bewaken, is een aandachtspunt.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling levert kwaliteitsvolle inspanning om met zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen te bereiken voor het leergebied Nederlands. Het onderwijsaanbod is doelgericht en gradueel uitgebouwd en sluit intentioneel aan bij de specifieke leerlingenkenmerken. De evaluatiepraktijk vertoont een duidelijke relatie met de vooropgestelde doelen. De vorderingen van de leerlingen worden systematisch opgevolgd en in kaart gebracht en leiden tot een aangepaste ondersteuning met als doel een zo groot mogelijke leerwinst te maken.

Curriculum	Het leerplan vormt het referentiekader om de volledigheid van het
Onderwijsaanbod	onderwijsaanbod te bewaken. De leerlijn in het leerplan dient als richtsnoer om
Referentiekader	vanuit de taalthema's hiaten op te sporen en na te gaan welke doelen
Planning	aangeboden en al dan niet gerealiseerd zijn bij de meeste leerlingen.
Evenwichtig en volledig	
Samenhang	Voor de concretisering van het taalaanbod zijn de onderwijsleerpakketten
Brede harmonische vorming	richtinggevend. In het eerste leerjaar fungeert een specifieke aanvangsmethode
Actief leren	als praktisch instrument om het onderwijsaanbod vorm te geven.

De planning van het aanbod verloopt volgens het jaarprogramma van het onderwijsleerpakket. Daarbij aansluitend gebruiken de leerkrachten individuele planningsdocumenten op korte en langere termijn waaronder een jaarplanning, weekplanning en dagplanning. Hieruit valt evenwel niet altijd af te leiden welke leerdomeinen aan bod komen of welke doelen vooropgesteld worden.

De consistente toepassing van de onderwijsleerpakketten waarborgt de verticale samenhang in het onderwijsaanbod. Om de geleidelijke opbouw in doelen beter te garanderen, zijn er meerdere leerlijnen in ontwikkeling (luisteren, spreken, taalbeschouwing). Daarbij aansluitend fungeren er duidelijke afspraken om de continuïteit in aanpakstrategieën te bewaken. De leerkrachten gebruiken de taalleerstrategieën die het onderwijsleerpakket voorstelt en maken deze ook zichtbaar in het klasbeeld. Ook de nieuwe taalbeschouwelijke begrippen en termen zijn gekend en worden toegepast.

De taalthema's zorgen voor samenhang tussen de verschillende domeinen van dit leergebied. Taal komt ook doorheen de andere leergebieden doelbewust en geïntegreerd aan bod.

De leerkrachten besteden binnen het taalonderwijs ook zorgvuldige aandacht aan de socio-emotionele en relationele vorming. Ze organiseren gevarieerde werk- en groepeeringsvormen waarbij leerlingen interactief kunnen communiceren, leren samenwerken en elkaar ondersteunen. Gerichte acties vanuit het GOK-beleid versterken de integratie in de dagdagelijkse klaspraktijk.

De aandacht voor de verwerving van strategieën rond spreken, luisteren, begrijpend lezen, spelling en creatief schrijven gebeurt vanuit de onderwijsleerpakketten. Deze strategieën ondersteunen de leerlingen om een taaltaak en ook andere opdrachten gericht en efficiënter uit te voeren.

De leerlingen krijgen meerdere spreek- lees, en luisterkansen om hun mondelinge taalvaardigheden verder te ontwikkelen en in te oefenen. Ze worden in talige situaties gebracht met functionele interactie. Uitgesproken aandacht gaat naar lezen, waarbij de leesmotivatie en de leesvaardigheid op een veelzijdige wijze wordt ontwikkeld. Partnerlezen, vrij lezen, boekbesprekingen,

de thematafel, de verteltafel, het bibliotheekbezoek en de vertelmobiel zijn een greep uit het brede aanbod.

De toepassing van aanvullende woordpakketten om de 'schrijfvaardigheden' te verhogen, druist evenwel in op de visie rond taalvaardigheidsonderwijs. Het accent ligt vooral op spellingselementen en te weinig op functioneel taalgebruik. Bovendien is de keuze van de woordpakketten te hoog gegrepen in functie van de doelgroep.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De lagere afdeling volgt de richtlijnen in het leerplan om de tijdinvestering voor dit leergebied te bepalen en wendt deze onderwijstijd efficiënt aan om het leerplan Nederlands te kunnen realiseren.

Uit de bijgewoonde activiteiten blijkt dat de betrokkenheid van de leerlingen in sommige leeftijdsgroepen meermaals afneemt. Enerzijds heeft dit te maken met het kiezen van betrokkenheidsverhogende organisatievormen of het opzetten van onderwijsleersituaties rond een probleem dat leerlingen boeit. Anderzijds is plaatsgebrek ook een beïnvloedende factor.

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

De lagere afdeling heeft voldoende leermiddelen en ondersteunend materiaal om het leerplan kwaliteitsvol te realiseren. De leerkrachten krijgen jaarlijks een budget om hun klasbibliotheek of klasinrichting te verrijken. In vrijwel alle leeftijdsgroepen zijn verschillende soorten leesboeken aanwezig. In het eerste leerjaar beschikken de leerkrachten over gevarieerde materialen die de aanvangsmethode ondersteunen. Naast wat de onderwijsleerpakketten aanbieden, ontwikkelen de teamleden zelf materiaal om het leer- en onderwijsproces te ondersteunen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing

De leerkrachten gebruiken de evaluaties van de onderwijsleerpakketten om de vorderingen van de leerlingen voor de verschillende leerdomeinen op te volgen. Ze vullen deze aan met eigen evaluatiemateriaal, meerdere genormeerde taaltesten en eindtoetsen. De school ontwikkelde ook leerplangerichte observatielijsten voor luisteren en spreken, in functie van doelgerichte ondersteuningsstrategieën. Er is wel enige discrepantie tussen de evaluatie van de schriftelijke tegenover de communicatieve vaardigheden.

Voor leerlingen met taal- of leerstoornissen, past de school in onderling overleg maatregelen toe bij de evaluatie die stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren (sticordimaatregelen).

De evaluatiepraktijk stelt het team in staat om enerzijds leerlingen te evalueren en remediërend op te treden en anderzijds via positionering en interne kwaliteitszorg het eigen didactisch handelen te analyseren en permanent bij te sturen.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig
Interne / externe communicatie

Hoewel alle domeinen van dit leergebied aan bod komen, is het rapport weinig informatief en competentiegericht. Er valt moeilijk uit af te leiden hoe de leerling vordert op vlak van taalvaardigheden en -attitudes. De toelichting bij het rapport is vrij algemeen en geeft geen duidelijk beeld over het leer- en ontwikkelingsproces van de leerling. Uitzondering hierop is de rapportering voor leerlingen met een speciaal leertraject. De compenserende maatregelen en de sterk doorgedreven differentiatie leiden ook tot een gedifferentieerde rapportering.

Begeleiding De leerbegeleiding is gestructureerd en kwaliteitsvol uitgebouwd. De
Leerbegeleiding zorgwerking vertrekt vanuit meerdere objectieve evaluatiegegevens, sterk
Beeldvorming doorgedreven foutenanalyses en permanente observaties en steunt op
Zorg doelmatig overleg.

Het jaarlijkse overleg tussen de betrokken leerkrachten over de leerinhouden en over de vorderingen van de leerlingen, zorgt voor een duidelijke beginsituatie en een goede aansluiting bij de aanwezige voorkennis. De foutenanalyses worden zorgvuldig besproken en de categorieën waarop de leerlingen uitvallen, krijgen ook in de volgende leeftijdsgroep bijzondere aandacht. De resultaat- en leerlingengegevens in het digitaal schoolplatform en in het leerlingendossier, evenals het systematisch multidisciplinair overleg (MDO), verscherpen de beeldvorming.

Ook in de lagere afdeling staat de omkadering op basis van de SES-kenmerken in functie van klasinterne of klasexterne ondersteuning en collegiale coaching. De leerkracht krijgt zowel bij de eerstelijnszorg als bij de verhoogde zorg professionele hulp van het zorgteam. Verschillende differentiatievormen zijn duidelijk herkenbaar in de planning en de uitvoering. De differentiatiemogelijkheden uit de onderwijsleerpakketten, de niveaugroepwerking, de gedifferentieerde leesteksten, de pre-instructie en de verlengde instructie en de ondersteunende hulpmiddelen behoren tot de dagelijkse zorgverbreding.

Via het zorgoverleg en het MDO kunnen leerkrachten problemen signaleren. Meerdere zorginitiatieven en zorgtrajecten op maat van de leerling of van de groep komen in onderling overleg tot stand en resulteren in een systematische uitvoering en opvolging. Het volledige zorgtraject wordt in een handelingsplan geregistreerd. Opmerkelijk binnen de leerbegeleiding zijn de aangepaste leertrajecten en de toegepaste maatregelen voor leerlingen met specifieke taal- of leerstoornissen of met socio-emotionele problemen. Deze doelgroep krijgt extra zorg zowel op vlak van taal, werkhouding en sociale omgang.

Afstemming tussen CLB en school De lagere afdeling doet een sterk beroep op externe medewerkers en betreft ook de ouders bij dit begeleidingstraject. De nauwe samenwerking en de doelgerichte aanpak verhogen het welbevinden en de leerkansen van de leerling.

Professionalisering Via collegiale consultatie, werkgroepvergaderingen, personeelsvergaderingen, Deskundigheidsbevordering nascholingen en studiedagen in samenwerking met de pedagogische
Nascholingen begeleidingsdienst van het GO! bouwen de teamleden expertise op. Hierbij gaat
Interne expertise bijzondere aandacht naar de implementatie van interactieve werkvormen die gericht zijn op een verbetering van de mondelinge taalvaardigheden, naar differentiatie-methodieken en verdieping van het leerplan. Het zorgteam krijgt hierbij een belangrijke coördinerende opdracht.

Visieontwikkeling Onder impuls van het GOK-beleid groeide de voorbije jaren een visie op taalonderwijs die aansluit bij de noden van de school en de specifieke doelgroep. Deze visie krijgt stilaan vorm, maar de principes van functioneel taalvaardigheidsonderwijs zijn nog niet volledig geïmplementeerd. Als basis voor het werken aan een voortdurende kwaliteitszorg legt de school bij deze processen en de geboden ondersteuning de te bereiken effecten vast die ze verwacht van de teamleden. Dit gebeurt momenteel op een relevante wijze door middel van duidelijk en goed gecommuniceerde verwachtingen. De opvolging van de verwachte resultaten gebeurt te weinig formeel, waardoor er 'goedbedoelde' maar verkeerde interpretaties merkbaar zijn die visie en gelijkgerichtheid belemmeren.

Kwaliteitszorg Om de kwaliteit van haar onderwijs te bewaken en te optimaliseren, past de school al meerdere jaren een bewuste systematiek toe. De taalresultaten worden zorgvuldig opgevolgd en aangewend om conclusies te trekken. Ook de reflectie op de volledigheid van het aanbod en op de evaluatiepraktijk gebeurt vanuit een leerplangerichte houding.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt met zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen van het leergebied wereldoriëntatie. Dit blijkt uit de positief evoluerende eindresultaten. De school heeft een duidelijke visie op dit leergebied die aansluit bij de uitgangspunten van de eindtermen en afgestemd is op de specifieke leerlingenkenmerken. De leerlingen krijgen doelgericht en wereldoriënterend onderwijs met ruime ervaringskansen. Het implementatietraject rond het nieuwe leerplan verloopt kwaliteitsvol. Het leerdomein natuur betekent hierbij een belangrijke hefboom. De thematische werking zorgt voor samenhang in en over het leergebied heen, met bijzondere aandacht voor de integratie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen.

Curriculum Vanuit haar visie op wereldoriënterend onderwijs, streeft de school ernaar alle

Onderwijsaanbod leerlingen en in het bijzonder de doelgroep zoveel mogelijk kansen te bieden om

Referentiekader de wereld rondom hen te ontdekken, te onderzoeken en te ervaren. De

Planning bouwstenen in het leerplan en de basiskkenmerken van het schooleigen

Evenwichtig en volledig pedagogisch project zijn sterk richtinggevend voor de uitbouw van het

Samenhang onderwijsaanbod. Het team kiest bewust voor een eigen invulling van de

Brede harmonische vorming leerinhouden vanuit een thematische benadering waarbij actief, interactief en

Actief leren constructief leren centraal staat.

Het leerplan vormt het referentiekader om het onderwijsaanbod te plannen, inhoudelijk vorm te geven en te bewaken. De leerkrachten gebruiken de leerlijnen bij de vijf domeinen voor de uitwerking van hun thema's. Ze brengen de aangeboden en al dan niet gerealiseerde leerplandoelen geleidelijk aan in kaart.

De planningsdocumenten (jaarplanning, themaplanning), de schooleigen leerlijn voor natuur en de inhoud van de themamappen, bevestigen de inspanningen van het team om de verschillende domeinen van dit leergebied evenwichtig, gradueel en geïntegreerd aan te bieden.

De verticale samenhang binnen dit leergebied is vooral gegarandeerd voor het leerdomein natuur. Het aanbod en de opbouw werd op schoolniveau in kaart gebracht. Hiaten en overlappingsen zijn ondertussen bijgestuurd. Het leerdomein natuur betekent dan ook een belangrijke hefboom voor de verdere realisatie van onderwijskwaliteit binnen dit leergebied.

De thematische werking zorgt voor samenhang tussen de verschillende leerdomeinen. De thema's zijn zorgvuldig uitgekozen om basiscompetenties, specifieke en algemene vaardigheden bij te brengen en in te oefenen. Ze bestrijken de diverse leerdomeinen en streven meerdere educaties na. Gezien de specifieke leerlingenkenmerken krijgt natuur-, verkeers- en gezondheidseducatie bijzondere aandacht. De thema's bieden ook ruime mogelijkheden om correlatie met andere leergebieden te creëren en het geleerde toe te passen in functionele situaties.

Opvallend binnen dit leergebied is de doelgerichte aandacht voor de ontwikkeling van de basiscompetenties 'sociale vaardigheden' en 'leren leren'. Binnen een positief en stimulerend klimaat leren de leerlingen samenwerken, zelfstandig werken, informatie opzoeken en verwerken en problemen oplossen.

De aangeboden thema's getuigen van werkelijkheidsgericht onderwijs dat aansluit bij de leef- en belevingswereld van de leerlingen en dat inspeelt op de actuele gebeurtenissen. Ze bieden ruime mogelijkheden tot actief leren. De richtlijnen in het leerplan om de leerlingen te laten waarnemen, exploreren, experimenteren en te leren onderzoeken zijn duidelijk herkenbaar in de onderwijsleersituaties en in de activiteiten in de klas, de nabije en verdere omgeving. De leeruitstappen zijn doordacht en doelgericht en verruimen in belangrijke mate de leerervaringen van de leerling.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De richtlijnen in het leerplan zijn bepalend wat betreft de tijdsinvestering in dit leergebied. De leerkrachten wenden de onderwijstijd efficiënt aan om het leerplan wereldoriëntatie te realiseren. Afhankelijk van het thema, de leeruitstappen en de geïntegreerde werkperiodes passen de leerkrachten hun planning aan.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Ook voor dit leergebied heeft de lagere afdeling een ruim aanbod aan leermiddelen, onderzoeks- en experimenteermateriaal om het leerplan kwaliteitsvol te kunnen realiseren. De ICT-mogelijkheden voldoen ruimschoots en worden functioneel aangewend. In een aantal leeftijdsgroepen zorgt het digitale bord voor een verlevendiging van de lessen en een hogere betrokkenheid van de leerlingen.

De school beschikt over een inventaris van het aanwezige materiaal en vult deze stelselmatig aan op basis van de richtlijnen in het leerplan.

In meerdere leeftijdsgroepen ondersteunen de klaswanden het onderwijsleerproces. De themahoeken verlevendigen het klasbeeld. De noodzakelijke ruimtekaders, met aandacht voor een graduele opbouw, zijn niet in alle leeftijdsgroepen aanwezig. Ook de functionaliteit en het dynamisch gebruik van de tijd- en ruimtekaders heeft nog groeimogelijkheden. Hierdoor blijven er kansen liggen om het historische besef en het ruimtelijk inzicht van de leerlingen te verruimen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing

Hoewel het leerplan het referentiekader vormt voor de planning en de uitbouw van het onderwijsaanbod, sluit de schooleigen evaluatiepraktijk hier niet volledig bij aan. Het accent ligt vooral op meting van kennis en minder op de ontwikkelde vaardigheden en attitudes, waardoor de competentieontwikkeling van de leerling voor dit leergebied te weinig tot uiting komt.

Binnen haar professionaliseringstraject wereldoriëntatie neemt de school de evaluatiepraktijk mee onder de loep om het leren als constructief, interactief en coöperatief proces met een aangepast instrumentarium te kunnen opvolgen.

Om op een meer objectieve manier zicht te krijgen op de leerprestaties van de leerlingen en om zich te kunnen positioneren, neemt de school jaarlijks deel aan een externe eindtoets.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig De doorgaans eenzijdige evaluatiepraktijk weerspiegelt zich ook in het rapport. De informatie beperkt zich tot een globaal cijfer en geeft geen duidelijk beeld over het leer- en ontwikkelingsproces van de leerling voor dit leergebied.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg Er zijn duidelijke afspraken om de zorgwerking in dit leergebied voort te zetten. De leerkrachten bouwen differentiatie in vanuit de talenten, de interesses en de mogelijkheden van de leerling. Samen met het zorgteam zorgen ze ervoor dat alle leerlingen voldoende succeservaringen kunnen opdoen. De leerlingen krijgen zowel taak- als taalgerichte ondersteuning waaronder pre-instructie, leerstrategieën, studeertips en huistaakbegeleiding. Voor leerlingen met aparte leertrajecten focust de school op de doelen die gelinkt zijn aan de eindtermen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise De school doorloopt met haar scholengemeenschap een traject om het nieuwe leerplan te implementeren en de onderwijskwaliteit van dit leergebied te optimaliseren. Dit begeleidingstraject, met schooleigen accenten, verloopt in nauwe samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst van het GO! Daarbij aansluitend is er een 'WO-coach' aangesteld op de school om dit implementatietraject te ondersteunen. Dit doelgericht professionaliseringstraject heeft ondertussen duidelijke effecten op de onderwijskwaliteit en op de resultaten van de leerlingen.

Kwaliteitszorg Een kritische reflectie op de resultaten van de externe eindtoets vormde de aanzet om het eigen pedagogisch-didactisch handelen grondig te analyseren en om de onderwijskwaliteit van dit leergebied gefaseerd bij te sturen.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhankelijk zijn	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatie

4.1.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De school evalueert systematisch haar leerlingen en gebruikt hiervoor interne observaties en evaluaties, evaluaties uit de onderwijsleerpakketten en een ruim aanbod aan extern evaluatiemateriaal die een objectieve meting en positionering toelaten. Deze vorm van evalueren ondersteunt een doelgerichte begeleiding en de sturing van het onderwijsleerproces.

De school registreert in een digitaal platform de resultaat- en leerlingengegevens en maakt dit platform toegankelijk voor de betrokken teamleden. Het kindvolgsysteem in de kleuterafdeling sluit hierbij aan en beantwoordt aan de behoefte om alle proces- en productgerichte gegevens op een haalbare en overzichtelijke manier in één systeem te integreren. Momenteel is er een proces aan de gang om de volledige schoolloopbaan van de leerling via een digitaal zorgsysteem in kaart te brengen.

Deze brede gegevensverzameling zorgt voor een duidelijke beeldvorming over de leerling en de leeftijdsgroep. De permanente observaties, de analyse van de evaluatiegegevens met sterk doorgedreven foutenanalyses resulteren in doelmatig overleg met alle betrokkenen en in zorgtrajecten op maat van de leerling of de doelgroep. Omdat het welbevinden centraal staat, stemt de school haar evaluatiepraktijk af op het leerlingenprofiel. De verschillende trajecten op maat van het kind resulteren ook in aangepaste evaluaties. De genomen maatregelen komen in onderling overleg en met toestemming van de ouders tot stand.

De school hanteert ook duidelijke criteria om de leerlingen met succes de overstap te laten maken naar de volgende leeftijdsgroep of naar een volgend niveau. Het zorgteam evalueert elke leerling in overleg met de betrokken leerkracht. Bij deze bespreking komen alle aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling aan bod. Ook voor de erkenning van het getuigschrift zijn er duidelijke normen. Niet alleen de behaalde resultaten in de verschillende leergebieden, maar ook de volledige evolutie die de leerling maakte, komen in het deliberatieproces aan bod. Hoewel deze eindbeoordeling verder reikt dan de cognitieve aspecten, komt dit minder tot uiting in de evaluaties en de rapporten. Hierdoor blijven er mogelijkheden liggen tot een talentgerichte oriëntering naar het secundair onderwijs.

De kwaliteit van de schooleigen evaluatiepraktijk heeft duidelijke groeimogelijkheden. In de kleuterafdeling sluiten de observaties te weinig aan bij de vooropgestelde doelen in de planningsdocumenten of bij de aspecten die opgenomen zijn in het kindvolgsysteem. In de lagere afdeling vertrekt de evaluatie veeleer vanuit toetsing en minder vanuit uitdagende opdrachten met een probleemstellend karakter of vanuit observaties en realisaties van de leerlingen. Hoewel de thematische aanpak ruime mogelijkheden creëert om allerhande vormen van gesprekken, verwerkingsoefeningen en levensechte opdrachten toe te passen, duiden de voorgelegde evaluatie- en resultaatgegevens vooral op meting van kennis en minder op de ontwikkelde inzichten, vaardigheden en attitudes.

De school registreert, analyseert en interpreteert de resultaten van de interne en externe toetsen en gebruikt deze informatie om de eigen onderwijskwaliteit te onderzoeken en bij te sturen. Deze vorm van kwaliteitscontrole leidt ook tot reflectie over de eigen evaluatiepraktijk. Binnen haar professionaliseringstraject legt de school accenten op kwaliteitsverbetering van de evaluatiepraktijk. Schooleigen observatie- en evaluatie-instrumenten, in relatie met het leerplan, zijn in volle ontwikkeling.

4.1.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning.

Motivering

De school heeft groeiende aandacht voor de kwaliteitsbewaking van haar rapporteringspraktijk. Dit blijkt uit enkele bijsturingen die plaatsvonden naar aanleiding van de vorige doorlichting. De kwaliteitsverbetering situeert zich vooral op vlak van transparante communicatie met ouders, leerlingen en teamleden en op vlak van gedifferentieerde rapporten en zelfevaluatie door de leerlingen.

Er fungeren uniforme afspraken om met alle nodige betrokkenen op een deontologisch verantwoorde wijze te communiceren over de evolutie van de leerlingen. Hierdoor weten de teamleden precies met wie, hoe en waarover ze informatie kunnen inwinnen en verstrekken.

De school organiseert systematisch zorgoverleg, MDO, overgangsgesprekken en oudercontacten om het leer- en ontwikkelingsproces van de leerling te bespreken en te ondersteunen. De zorgvuldige registratie van de leerlingengegevens ondersteunen in belangrijke mate het overleg en bevorderen het handelingsgericht werken. Bij deze overlegmomenten komen alle aspecten van de ontwikkeling aan bod.

Binnen het ondersteuningsproces van leerlingen met een aangepast leertraject heeft de school ook aandacht voor gedifferentieerde rapportering. De genomen maatregelen komen in onderling overleg tot stand en worden ook via het rapport gecommuniceerd met de ouders.

De school levert kwaliteitsvolle inspanningen om op een laagdrempelige wijze de ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en bij het schoolgebeuren. Ze organiseert hiervoor info-avonden, oudercontacten, ouderbabbels, integratieactiviteiten en andere formele of informele overlegmomenten. Verschillende externe partners worden via een gestructureerde netwerkvorming betrokken indien de situatie erom vraagt. Deze ondersteunende relaties bieden een enorme meerwaarde dankzij een goed gebruik van elkaars deskundigheid en de optimale benutting van elkaars vaardigheden. De ouders krijgen langsheen diverse kanalen school- en kindgerichte informatie. De wijze waarop de school binnen haar communicatie de diversiteit in het schoolpubliek benadert, is een voorbeeld van goede praktijk en verdient verdere aanmoediging.

De lagere afdeling gebruikt een cijferrapport om de vorderingen van de leerling schriftelijk te communiceren. Aanvullend bij het cijferoordeel krijgen de leerlingen en ouders enige procesgerichte feedback. Binnen deze woordelijke onderbouwing gaat aandacht naar positieve bevestiging en ondernomen remediëringsinitiatieven. Het rapport creëert ook mogelijkheden voor zelfevaluatie door de leerling. Hierdoor kunnen de leerlingen reflecteren over hun eigen leerproces en dit verder zetten of bijsturen. Hoewel het rapport meerdere aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling benadert, geeft deze schriftelijke beoordeling weinig informatie over hoe de leerling vordert in zijn eigen ontwikkeling rond kennis, vaardigheden en attitudes voor de verschillende leergebieden. De resultaten van de leerling zijn veeleer gebaseerd op productgerichte evaluatiegegevens. Ook de rapportering over de werkhouding en het gedrag staat te weinig in relatie met de eindtermen of met de vooropgestelde doelen in de planning en de uitvoering rond leren leren en sociale vaardigheden.

Omwille van de toegankelijkheid voor de ouders koos de school voor een eenvoudig cijferrapport, maar ze is zich bewust van de mogelijkheden om het rapport van de leerlingen meer ontwikkelings- en talentgerichter te onderbouwen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De directeur geeft na inspraak van en in samenspraak met het team in een sfeer van vertrouwen en vanuit een groot engagement, richting aan het werk. Hij creëert hiervoor de nodige organisatorische en structurele condities en coördineert de onderwijskundige ontwikkeling van de school. Het pedagogisch-didactisch leiderschap is de collectieve verantwoordelijkheid van diverse teamleden en zorgt voor participatie, engagement en verantwoordelijkheid. Binnen structureel voorziene overlegmomenten tekent het team doelgericht concrete krijtlijnen uit om een beleid te voeren gericht op de realisatie van onderwijskwaliteit.

Het intern leiderschap zet ondersteunende werkgroepen op zoals het kernteam, het zorgteam en werkgroepen gerelateerd aan de schoolspecifieke situatie en gericht op actuele noden. Het leiderschap hanteert een combinatie van kwaliteitsvolle overlegmomenten wat een stimulerend effect heeft en participatie in de besluitvorming garandeert. Het formaliseren van dergelijke procedures en daaruit vloeiende bindende afspraken in het schoolwerkplan biedt steun en creëert een cultuur van gezamenlijke doelgerichtheid.

De school slaagt erin een duidelijke koers uit te zetten gebaseerd op de kernwaarden van het schooleigen pedagogisch project en de specifieke context- en inputkenmerken. Vernieuwingen worden binnen de vier vooropgestelde kwaliteitspijlars 'een creatieve school, een warme school, een school op ontdekking en een taalvaardige school' uitgewerkt en opgenomen in een haalbare prioriteitenplanning.

De directeur oefent gerichte druk uit door occasionele gesprekken, doorloopbezoeken, nazicht van planningsdocumenten en aanwezig te zijn op multidisciplinair overleg en andere overlegmomenten. Hij benadert de teamleden vanuit een positieve ingesteldheid en doet appel op de professionaliteit en de verantwoordelijkheidszin van de teamleden om de beoogde veranderingen te realiseren. Formele opvolging met het oog op een gelijkgerichte uitvoering van gemaakte afspraken is nog een werkpunt.

Een breed intern leiderschap bevordert het doelgericht werken door samen te reflecteren over wat essentieel is voor het opvoedingsproject van de school. Het talenbeleid zit ingebed in een cyclisch proces van professionaliseren, afstemming van het aanbod en evalueren aan de hand van effecten op leerlingenniveau. Als antwoord op de taalheterogeniteit van de leerlingen introduceert het team verschillende vernieuwende initiatieven waarmee de school de spreek-, lees- en luistervaardigheden van de leerlingen wil vergroten. Vanuit een positief en veilig klasklimaat organiseren leerkrachten betekenisvolle taken en activiteiten en zorgen voor adequate ondersteuning door permanente interactie. Via netwerkvorming en vanuit eigen initiatieven ontstaan krachtige relaties met anderstalige ouders gericht op een maximale ondersteuning van het leerproces van het kind.

Met het oog op het voeren van een gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) registreert en analyseert het zorgteam systematisch context- en inputgegevens. Hierdoor heeft de school concreet zicht op de noden en behoeften van haar leerlingenpopulatie en stemt op organisatorisch en inhoudelijk gebied haar werking af. De intentionele aandacht voor het socio-emotionele van kinderen resulteert in een brede waaier aan initiatieven met als voornaamste doel het oefenen van sociale vaardigheden en het ontwikkelen van een positief zelfbeeld bij de leerlingen.

De school zorgt voor een doeltreffende communicatie van zowel formele als informele communicatie-initiatieven die tegemoet komen aan de informatiebehoeften van de participanten. Onder de formele omkadering vallen de interne en externe overlegmomenten en informatiekkanalen zoals dienstnota's, personeelsvergaderingen, werkgroepvergaderingen, oudercontacten, infoavonden, netwerkcontacten, deskundigheidsbevorderende initiatieven,... Maar ook informeel illustreren doeltreffende communicatie-initiatieven dat waarden en normen als openheid nastreven, tijd nemen om standpunten te begrijpen, luisteren en feedback geven authentiek aanwezig zijn in het leren van elkaar, het peter- en meterschap, het onthaal van de leerlingen en ouders elke dag.

De kwaliteitszorg wordt bevorderd door procesmatig te denken en te werken vanuit een beleidsvisie en deze om te zetten in strategische en operationele doelen, door prioriteiten te leggen in de werking en de uitwerking, door evaluatiecriteria te bepalen en door geregeld effecten te meten en te zorgen voor terugkoppeling. Er wordt dan ook regelmatig stilgestaan bij de gang van zaken op schoolniveau door zelfevaluatieprocessen te initiëren en te ondersteunen en outputgegevens te registreren, te analyseren en te hanteren.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De aandacht voor de bewaking van het onderwijsaanbod binnen de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie met het leerplan als referentiekader.
- De doordachte thematische werking in de kleuterafdeling, gericht op een gradueel en geïntegreerd onderwijsaanbod dat aansluit bij de leefwereld van de kleuters.
- De intentionele aandacht voor talige activiteiten binnen een stimulerende leeromgeving in beide afdelingen.
- De schooleigen invulling van het leergebied wereldoriëntatie vanuit een thematische benadering waarbij actief, interactief en constructief leren centraal staat.
- De grote betrokkenheid en het positief zelfbeeld bij de kinderen als basis voor ontwikkelen en leren.
- De integratie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen 'sociale vaardigheden' en 'leren leren' in het totale onderwijsaanbod.
- De systematische opvolging van de taalvorderingen van de leerlingen, op basis van meerdere representatieve evaluatiegegevens.
- De doelgerichte zorginitiatieven voor het leergebied Nederlands vanuit een duidelijke beginsituatiebepaling en een doelmatig overleg.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het doelbewust gebruik van extern evaluatiemateriaal om de voortgang van de leerlingen objectief te meten.
- De aanwending van meerdere observatie- en evaluatiegegevens om het leer- en ontwikkelingsproces van de leerlingen te ondersteunen.
- De aandacht voor gedifferentieerde rapportering.
- De kwaliteitsvolle initiatieven om de ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en bij het schoolgebeuren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De beleidsmatige aansturing, de gezamenlijke betrokkenheid en de inzet van alle teamleden om de schoolwerking verder uit te bouwen.
- De sterke impulsen vanuit het deskundige zorgteam om vernieuwingen gefaseerd en gelijkgericht te implementeren.
- De aanwending van de outputgegevens in functie van kwaliteitsbewaking.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het onderwijsaanbod voor het leergebied wereldoriëntatie vervolledigen met aandacht voor de domeinen techniek en ruimte.
- In de lagere afdeling de principes van taalvaardigheidsonderwijs toepassen binnen een krachtige leeromgeving, met aandacht voor de verticale opbouw en voor functioneel taalgebruik.
- De evaluatie- en rapporteringspraktijk binnen het leergebied wereldoriëntatie leerplangericht uitwerken en de vorderingen van de leerlingen doeltreffender in kaart brengen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- In de evaluatiepraktijk in de lagere afdeling naast de meetbare doelen ook aandacht besteden aan de ontwikkeling van beoogde inzichten, vaardigheden, attitudes en werkwijzen opgenomen in de ontwikkelings- en leerplandoelen.
- De observaties in de kleuterafdeling meer afstemmen op de gehanteerde referentiekaders.
- De schriftelijke rapportering in de lagere afdeling ontwikkelings- en talentgerichter onderbouwen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De bewaking van de gezamenlijke doelgerichtheid en gelijkgerichte uitvoering in de klaspraktijk.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Lieve Leconte de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	